ՄԵՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

«ԲԱՅԼԵՐ»-Ը

Կիրակի, մարտի 23-ին, լոյս տեսաւ մեր կուսակցութեան Աշակերտական Ֆրակցիայի «Բայլեր» երկշաբաթաթերթի առաջին համարը, որը կազմուած է բաւական յաջող և բազմակողմանի կերպով և իբրև առաջին փորձ, այն էլ կատարուած և իրագործուած սակաւական ոյժերով, պէտք է լուրջ ուշադրութեան արժանի լինի։ Թերթին մասնակցել են բացի աշակերտական ոյժերից և Բենիկ վարդապետը, որն իր բանասիրական յօդուածով ցոյց է տուել, թէ ծրն են մարդկութեան իսկական յառաջադիմութեան և կուլտուրայի այն երեք էտապները, որոնք պիտի լուսաւորեն նրա ճանապարհը և ուղղեցոյց լինեն նրան դէպի փայլուն ապագան։

Ուրախալի է թերթի էջերում գտնել մի քանի անգամ շեշտուած այն միտքը, որ աշակերտական՝ թէպէտև կուսակցական թերթը չի լինելու ճեղ կուսակցական և դէմաւորապէս պիտի նշանակութիւն տայ կուլտուրական ներքին զարգացման խնդիրներին և այդ ուղղութեամբ պիտի գործէ, ի նկատի առնելով մեր աշակերտութեան անպատրաստութիւնը և այն թոյլ հասկացողութիւնը, որ նա ունի հայ գրականութեան, հայոց պատմութեան և ամբողջ անցեալին վերաբերեալ գրեթէ բոլոր հարցերում։ Մենք միշտ ընդգծել և շեշտել ենք այն հանգամանքը, որ մեզ հարկաւոր են ապագայում լուրջ և պատրաստուած քաղաքական և հասարակ. գործիչներ, բայց այդ նպատակին հասնելու համար կարեւոր է հենց այժմեանից սկսել հերթական անյետաձգելի աշխատութիւնները ծանօթանալու և իւրացնելու համար այն բոլորը, ինչ խոշոր նշանակութիւն ունի ամեն մի իրեն յարգող քաղաքական գործչի համար։

Եւ այդ պատճառով մենք ողջունում ենք մեր Աշակերտական Ֆրակցիայի կարեւոր ձեռնարկութիւնը և ցանկանում ենք նրան միշտ հաստատուն կանգնած մնալ այդ հողի վրայ և անշեղ շարունակել իւրոնց ճանապարհը, մինչև որ կը դայ այն ժամը, երբ իրական կեանքը կը պահանջի նրանց գործի անցնել՝ արդէն զինուած ու պատրաստուած քաղաքական հոգ ու պայքար մղելու համար։

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Պադերովսկու հրաժարականը

Լեհաստանից ստացուած տեղեկութիւններից երևում է, որ լեհական նախարարական խորհրդի նախագահ Պադերովսկին հրաժարուել է արտաքին գործերի նախարարի պաշտօնից, թողնելով իրեն միմիայն խորհրդի նախագահութիւնը, որպէս նախարար առանց պորտֆելի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Լենինի հեռագիրը Ունգարիայի կառավարութեանը

Ունգարիայի խորհրդային կառավարութեան կողմից Մոսկուայի խորհրդային կառավարութեան ուղարկած ռադիո-հեռագրին, ուր պատրաստակամութիւն է յայտնւում առաջ բանուորների հետ միասին մինչև վերջին հնարաւորութիւնը կռուել պրոլետարիատի բոլոր թշնամիների դէմ, Մոսկուայի ռադիոն ուղարկուած է Բուդապէշտ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Ուղարկում եմ անկեղծ ողջոյնս Ունգարիայի խորհրդային հանրապետութեան պրոլետարական կառավարութեանը և մասնաւորապէս ընկեր Բելա-Կունին։ Ձեր հաղորդագրութիւնը ես յանձնեցի Ռուսաստանի բոլշեւիկների կոմունիստական կուսակցութեան համաժողովին։

Այդ հաղորդագրութիւնն ընդունուած է անսովոր ոգեւորութեամբ, Որպէսզի հաղորդեմ ձեզ Մոսկուայի համաժողովի որոշումը, այլ և զինուորական դրութեան մասին՝ անհրաժեշտ է առանց ընդհատելու պահպանել ռադիոյի հաղորդակցութիւնը Բուդապէշտի և Մոսկուայի մէջ։ Կոմունիստական յարգանքներով սեղմում եմ ձեռքը. Լենին։

Գերմանիայի պարենաւորումն

«Բերլ. Մորգ. Պոստը» գրում է է Դաշնակիցների կողմից տրուող կենսամթերքների քանակութեան մասին.—«Բացի 270,000 տոննը, որպէսզի Դաշնակիցները խոստացել են հասցնել, Գերմանիան իրաւունք ունի ամսական գնումներ անել 370,000 տոննն Դաշնակից և չէզոք երկրներում, բայց այդ ապրանքների գները պէտք է վճարուեն կանխիկ։

Տարածայնութիւններ կոնֆերենցիայում

Կիրակի օրը սկսում է երկրորդ «վճռական շաբաթը», բայց այս անգամ նաև քննական, կոնֆերենցիայի աշխատանքների ընդհատման պատճառով, կտրիչների տարածայնութեան և բաժանման առթիւ, որպէսզի հեղհեղուկ մեծացան և հասան մինչև խախտումը։ Իտալական պատգամաւորութիւնը չը-շտապեց պաշտօնապէս հերքել այն բանի մասին, որ Իտալիան պատրաստում է բաժանուել կոնֆերենցիայից և կապել սեպարատ հաշտութիւն, եթէ չշտապեն որոշել Աւստրօ-Ունգարիայի հարցերը։

Չի կարելի ժխտել այն, որ յանձնաժողովների գործնական աշխատանքները կապ ունեն ժողովուրդների դաշնակցութեան կանոնադրութեան հետ, մինչդեռ այն հարցերը, որոնք անմիջական կապ ունէին խաղաղարար պայմանագրի հետ, մի քիչ բաց են թողնուած։ Երկուշաբթի նորից կը սկսեն քննել ժողովրդական դաշնակցութեան կանոնադրութիւնը և յոյս կայ, որ կաւարտուի երեքշաբթի երեկոյեան։ Ֆրանսիական մամուլը կոչ է անում բողոքելու ժողովուրդների դաշնակցութեան դէմ այն ձևով, ինչպէս նա դրուած է այժմ, բայց յայտնում է, որ նա հաւատացած է, որ նոր կանոնադրութեան մէջ աւելի կոնկրետ կերպով որոշուած կը լինի ժողովուրդների դաշնակցութեան գործողութիւնը և աւելի հեռու թէօրիայից և իդեալիզմից։ Նախագահ Վիլսոնը մտադիր է վերամշակել ժողովուրդների դաշնակցութեան նախնական ծրագիրը և մտցնել նրա մէջ աւելի ընդհանուր գծերով ցեղային հաւասարութեան հարցերը, որպիսին պահանջում է Եւրոպան, և ապա վերջնական ծրագրի մէջ մտցնել նոր յօդուած, որը բացատրում է թէ ժողովուրդների ներքին և ազգային քաղաքականութիւնը չի գտնուելու դաշնակցութեան իրաւասութեան ներքոյ։ Վիլսոնը ենթադրում է, որ այդ բաւականութիւն կը տայ աւտրալիացիներին, որոնց կողմից բողոքելու հնարաւորութիւն կար։ Ինչ վերաբերում Եապոնիային, պարզ նշաններից երևում էր, որ նրա պատգամաւորները հաւանութիւն կտան, միայն թէ վերադառնան այն գիտակցութեամբ, որ ընդունուած է հաւասարութեան սկզբունքը։

Գերմանիայի անբաւականութիւնը

Գերմանիայի հաւատը, դէպի Դաշնակիցների կազմած խաղաղութիւնը հետզհետէ պակասում է այն պատճառով, որովհետև Լեհաստանի Դանցիգի մասին պահանջը խրախուսում է նրանց կողմից, որ Ֆրանսիան ներկայումս զբաղուած է գերմանական ներքին ճանապարհներով, ինչպէս Կիլի ջրանցքն է։ Նոր Եւրոպա ստեղծել չի կարելի առանց Գերմանիայի ջերմ մասնակցութեան։

Դաշնակիցները նայում են Գերմանիայի սեփականութեան վրայ ինչպէս զինուորական աւար, բայց նման գործողութիւնները չեն կարող ճանաչուել մինչև իսկ այն դէպքում, եթէ զինուորական ոյժ կամ սովի պայմանում գործադրեն։ Սկսած միլիոնատէրներից և վերջացրած սպարտակեաններով, ոչ մի կուսակցութիւն չկայ Գերմանիայում, որը կողմնակից լինի բռնի խաղաղութեան, և եթէ ներկայ կառավարութիւնը հպատակուեց պայմաններին, որը այլասերեցնում է Գերմանիային, նա անձնազոհութիւն գործեց։

Աւստրիական կայսրը Շուէյցարիայում

Աւստրիական նախկին կայսրը խնդրեց շուէյցարական կառավարութեանը՝ թոյլտալ ապրել Շուէյցարիայում։ Պատմում էին հաղորդում են, որ նրա խնդիրը յարգուած է։

Նաւաստիների գործումը

ՆՈՒԻԷՆ, 23 մարտի. — Նաւաստիների ժողովում որոշուած է բաց չթողնել այն նաւերը, որոնք համաձայն պայմանագրի պէտք է հասնեն Դաշնակիցներին։

Պարենաւորման ցուցահանդէս Մոսկուայում

ՄՈՍԿՈՒԱ, 24 մարտի.—Պարենաւորման խորհուրդը Մոսկուայում կազմակերպում է առանձին ցուցահանդէս, որը գործնական պատկեր կտայ Մոսկուայի պարենաւորման և ջրի մասին։ Առանձին ուշադրութիւն է դարձրած ազգաբնակութիւնը կարտոշկի ձևով միջոցներ հասցնելու և հասարակական ճաշարանների վերայ։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Պետական թատրոնում. — Մարտի 24-ին, երեկոյեան, Պետական թատրոնում տեղի ունեցաւ վրաց բանաստեղծ Գրիշաշուիլու երեկոն, ներկայութեամբ խուռն հանդիսականների։ Երեկոյթին Ս. Քափանտեանի արտասանած «Մի կաթիլ մեղրը» հանդիսականների կողմից ընդունուել է որոտընդոստ ծափերով, որից յետոյ երեկոյթին նեկայ եղող «Մի կաթիլ մեղր»-ի հեղինակ Յովհ. Թումանեանին մի քանի ողջոյնի խօսք է ուղղում վրաց բանաստեղծ Պաղաշուիլին, որից յետոյ Թումանեանի պատուին տեղի է ունենում հանդիսաւոր ցոյց և հասարակութիւնը յոտնկայս որոտընդոստ ու երկարատև ծափերով է դիմաւորում։

◆ Կողոպտիչ - պաշտօնեաներ. — Անգլիական միսիային պատկանող մէկ վագոն ժթերքը Մինասյանի կայարանում կողոպտուած լինելու պատճառով՝ այնտեղ մեկնած յատուկ զօրամասի պետը օգնականին յանձնարարել է երևան հանել կողոպտիչներին։ Քննութիւնը պարզել է, որ անգլիական ժթերքը կողոպտել են՝ Միխայիլ Բորժոմ Խաչատրի պետ Թեմայշեւիլին, նրա օգնական Ի. Թեզորաշուիլին, կայարանի միլիցիոներ Նացուալաշուիլի, մեքենավարի օգնական Խարակի և ուրիշներ, որոնք կալանաւորուել են։

◆ 2500 վրացի փախստականներ. Ալեքսիրից Թիֆլիս եկան 2500 վրացի փախստականներ, որոնք տեղաւորուել են Օրթաճալայում։ Դաղթականներից շատերը հիւանդ են դանդաղ վարակիչ հիւանդութիւններով։

◆ Դորեսդալ Թիֆլիսում. — Պետական հիմնարկութիւնների ծառայողները, նկատի ունենալով իրենց արդի նիւթական ծանր կացութիւնը՝ որոշել են գործադուլ յայտարարել։

— Դիպլոմների ծառայողները տէրերին ներկայացրել էին մի շարք պահանջներ, բայց պատասխան չստանալու հետեւանքով որոշել են մարտի 29-ից գործադուլ անել։

◆ Տիգրան Դեւոյեանի գործը. Վրաց կառավարութեան կողմից պետական գաւառանութեան մէջ մեղադրուող հայ սպայ Տիգրան Դեւոյեանի գործը քննելու է զինուորա-շրջանային դատարանում առաջիկայ ապրիլ ամսում։ Նա մեղադրւում է 271-րդ յօդուածով։

◆ Պետական ծառայողների որոշումը.—Պետական ծառայողները որոշել են յատուկ ներկայացուցչութեան միջոցով միջնորդել վրաց կառավարութեան առջև, որ իրենց ռոճիկները աւելացուեն, հակառակ դէպքում ապրիլի 6-ից գործադուլ են անելու բոլոր հիմնարկութիւնների ծառայողները։

◆ Տեղեկութիւններ Սեւանից.— Երևանից եկողները հաղորդում են, որ այնտեղ հացի ֆունտը ծախւում է 8—9 ռ., շնչին օրական տրւում է կէս ֆունտ հաց. ոչխարի միս չկայ. տաւարի մսի ֆունտը ծախւում է 4 ռ. 50 կ., շաքար չկայ, եղածն էլ ֆունտը ծախւում է մինչև 100 ռ.։ Հիւանդութիւնները մի փոքր նուազել են։ Հետզհետէ երկաթուղու երթևեկութիւնը կանոնաւորւում է։

◆ Ժողով. — Երէկ երեկոյեան քաղաքային դումայի սրահում տեղի ունեցաւ գործադուլին չմասնակցող քաղաքային ծառայողների ժողովը։

◆ Լեբեդեւը.— Վրաց կառավարութեան որոշման համաձայն, Ռուսաց Ազգային Խորհրդի նախագահ Լեբեդեւը երէկ Վլադիկաւկազի ուղղութեամբ մեկնեց Հիւսիսային Կովկաս։

◆ Ձերբակալուած գողը.—Մարտի 23-ին, ցերեկուայ ժ. 1-ին մօտ մի քանի անյայտ գողեր յարմարեցրած բանալիով բաց անելով Միքայել. փողոց № 63 տանը գտնուող դերձակ Կաղմիչկովի բնակարանի դուռը, սկսել են իրերը հաւաքել, բայց երբ տէրը վրայ է հասնում, նրանք սկսում են փախչել. նրանցից մէկը՝ Վարոս Պետրոսեանը ձերբակալուած է, իսկ մնացածները փախել են։ Վարոս Պետրոսեանը յանձն է առել իր յանցանքը, բայց մերժել ընկերներին ցոյց տալ։ Ճանապարհին երբ նրան միլիցիոներները տանում էս են եղել, նա կամեցել է փախչել, բայց տեղն ու տեղը սպանուել է միլիցիոներների ձեռքով։

◆ Կողոպուտներ.—Մարտի 24-ի գիշերը մի քանի զինուած անձինք մտնելով Եւգենեկայա փ. № 7 տանն ապրող Ն. Կիկոձէի բնակարանը, մահուան սպառնալիքի տակ տարել են 3800 կանխիկ դրամ և 12,500 ռ. թանգարժէք իրեր ու անյայտացել։

— Մարտի 24-ի երեկ. ժամը 7 և կէսին երեք զինուած չարագործներ մտնելով Խժ. Կ. Ինտելիի բնակարանը, մահուան սպառնալիքի տակ տարել են 9,000 ռ. պետական գումար, 1,500 սեփական, 3,000 ռ. փաստաթղթեր և բաւականաչափ թանգարժէք իրեր։

◆ Թիֆլիսի բառան. — Մարտի 25-ին շատ էին հեռաքրքրւում դարձեալ ռուս և անգլիական վալիւտաներով. պահանջ կար նամանաւանդ մի քանի ակցիաների։ Ռուսական վալիւտայից նորից թանգացել են «Ենկոլաչկի» փոդերը, որոնցից 100 ռուբլիանոցները շրջանառութիւն ունէին 100 տոկ. յաւելումով, 500-ռուբլիանոցները 85 տոկ., իսկ մանրերը—45 տոկ. յաւելումով։ Թոյլ էին «Կերենսկու» դրամագրերը՝ 250 ռուբլիանոցներին վճարում էին միայն 20 տոկոս յաւելում, 1000 ռուբլիանոցներին 21 տոկոս, իսկ մանրերի գինը ընկել է մինչև 12—13 տոկոս յաւելում։ Թոշոր պահանջ կայ անգլիական վալիւտայի, բայց առաջարկողները բացակայ են։ Սահերլինդների ֆունտին պատրաստ էին այսօր վճարել մինչև 114 ռ., բանկնոտների համար և 96 ռ. չէկերի։ Հետաքրքրւում էին նոյնպէս տաճկական լիրաներով, որոնց առողները վճարում էին 149 ռուբլի։ Միւս վալիւտաների դրութիւնն անփոփոխ է։ Չէկերի փոխանակութեան համար պահանջում են 13 տոկոս։ Իպոտեկների թղթերից պահանջ կայ։ Քաղաքային Վարկային ընկերութեան օբլիգացիաների, որոնց համար վճարում են 102 ռուբլի, իսկ ժամանակաւոր կէիտանցիաների 100 ռ.։ Ֆոնդերի պահանջ չկայ։ Ակցիաներից մեծ պահանջ կայ էքսպորտ և իմպորտ ակց., առողները տալիս են 115 ռ., ամուր են Վաճառականական բանկի նոր ակցիաները, որոնց գինը բարձրացաւ մինչև 400—405 ռ.։ Կովկասեան Ապահովագրական Ընկ. ակց. 110 ռ. առողները, 115 ռ. ծախողները։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ՈՐԲԱՆՈՑՆԵՐԸ

V

Աւստիարակութիւնը հին Ներսիսեան որբանոցում

Այս որբանոցը իրաւամբ հաւատում է Կոմիտէի որբանոցների թագարանը։ Չնորհիւ այն հանգամանքի, որ քաղաքի կենտրոնական մասումն է գտնուում և որ նրա մէջ տղոցներից հաւաքուած փոքրահասակների կողքին կան նաև մեծ աղջիկների առանձին մի մասը՝ թէ աշակերտուհիներ և բարձր դասարանների աշակերտութիւն։

Շնորհիւ գաստիարակչուհի օր. Աշխէն Բաբայեանի և կառավարչի օգնական պ. Յարութիւն Շալչեանի ժրաջան գործունէութեան, որբանոցի միջահասակ և փոքրրահասակ որբերը հնար եղածին չափ ստանում են խնամք և դաստիարակութիւն։

Մեծ երեխաներից շատերը տարհատաւորներ են (կօշկակար, հիւս և այլգործութիւն ասողներ)։ Կոմիտէի ամբողջ 2500 որբերի ուսնամանները այս որբանոցի մի քանի կօշկակար որբերի ձեռքովն են պատրաստուել, որոնք եթէ դուրսը պատրաստուած լինէր՝ բնականաբար շատ թանգ կը նաէր Կոմիտէի վրայ։

Մեծ երեխաների մնացած մասը բարձր դասարանների աշակերտներ են, որոնք դաստիարակիչների հեռաւոր հսկողութեան ներքև մի քանի ամսուայ ընթացքում ի յայտ բերին հայ ժողովրդին յատուկ յառաջադիմութեան աւանդական ձգտումներ։

Հին Ներսիսեան որբանոցը կենտրոնն է «Ամերիկական Կոմիտէի որբ-աշակերտական միութեան», որը կազմուել է չորս ամիս առաջ և որի կազմի մէջ մտնում են ամեն մի որբանոցից երկու ներկայացուցիչներ։ Միութիւնն ունի իր օրգան «Փարոս» ամսաթերթ (խմբագիր), որը, ինչպէս լսում ենք, շուտով դառնալու է շաբաթաթերթ (խմբագիր)։

Հայ ընթերցող հասարակութեան և մամուլի ուշադրութեանն ենք յանձնարարում «Փարոս»-ը, որ եթէ երբէք իր մէջ չպարունակի այնքան խոր և բազմաբովանդակ յօդուածներ, սակայն այդ թերթում մի բան կայ ակներև, այն՝ որ այդ թերթի բերանով խօսում է մեր ապագայ քաղաքային՝ 3000 որբութիւնը, այնքան անպաճոյճ, պարզ և սրտալի։ Ո՞վ կարող է ժխտել որ այդ յօդուածների, պատմուածքների և ուսանաւորների ներքև ստորագրողները մեր ապագայ բանաստեղծներն ու գեղարուեստագէտներն չեն։ Եւ [illegible] պատմել մեզ եղեռնական և արիւնոտ պատմութիւնները [illegible] այնքան անկեղծ, ճշմարիտ և անսեթեւեթ, եթէ ոչ ինքը՝ հայ որբը։

Որբանոցն ունի իր մշտական բաղմաձայն երաժշտական խումբը, որ պարտական է պ. Բ. Խաչատրեանի անխոնջ ջանքերին։

Բացի վերոյիշեալներից, որբանոցներում յաճախ տեղի կունենայ ընթերցանութիւն և յիշոյ հաւաքոյթներ, զրոյցներ, ուրախութեան երեկոներ (որոնք այնքան օգտակար են մեր դալուկ և թախծոտ երեխաների համար), իսկ ամեն կիրակի օրերն էլ Աշակերտական Միութիւնը հրաւիրում է դասախօսներ՝ որբերի համար դասախօսութիւն կարդալու։

Սիրով ընդունել են դասախօսելու հրաւէրը՝ պ. պ. Գ. Լևոնեան, Վրթ. Փափազեան, Գեր. Դեմիրճեան, Յ. Թումանեան, Շիրվանզադէն և ուրիշները։ Ձգէջք է մոռանալ յիշելու նաև մանկավարժ Պ. Մարգարեանին ևս, որը շաբաթուայ ընթացքում 1—2 ժամ՝ ինչպէս բոլոր որբանոցները, նոյնպէս և հին Ներս. որբանոցը այցելում է երեխաներին ոգեւորելու և մտերմօրէն դաստիարակելու համար։

Բնականաբար ինչպէս ամեն տեղ, նոյնպէս և այս որբանոցում այս բոլորի կողքին կան նաև այնպիսի պաշտօնեաներ, որոնք իրենց սեփական հաշիւները մաքրելու համար աշխատում են վառասիրել որբերին, խաղալիք դարձնելով նրանց իրենց սուր դիտաւորութիւններն առաջ տանելու համար. սակայն չարժէ խօսել դրանց մասին, որովհետև ոչ մի արգելք չի կարող կասեցնել որբերին միշտ ձգտելու գէպի յառաջադիմութիւն։

Ընդհատում եմ մինչև միւս անգամ։

Ազաս

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԴԱՐԼԱԳԵԱՂ

Խիստ ցաւալի է Դարալագեազի գաղթականութեան դրութիւնը։ Սակայն աւելի ծանր կացութիւն է սպասում նրան եկող տարի։

Անցած տարի ամառը Անդրանիկը իր բանակով եկաւ ու անցաւ Դարալագեազից դէպի Ջուլֆա։ Նրա յետեւից 50—60 հազար տաճկահայ գաղթականներ *) լցուելով Դարալագեազ ուանցնելով նրա մի ծայրից միւս ծայրը, մոխիր դարձրին ճանապարհի վրայ եղած Քարագլուխ, Թառաթում, Հասանգիւղ, Ղոյթուլ, Քէշիշքանդ, Այար, Մալիշկայ, Ապատակ, Փոռ, Փաշալու և Մարտիրոս գիւղերի ցանքերը, խոտանոցները, այգիները և ամեն բան։ Ոչ ապաշանքը և ոչ թախանձանքը չէին ազդում այդ գաղթականութեանը, արդելողներին ու ընդդիմադրողներին էլ նրանք սպառնում էին։

Դեռ մեր ժողովուրդը շունչ չէր առել այդ հարուածից՝ տաճկաց զօրքի յառաջ խաղալու ու արշաւանքի պատճառով տաճկական տերիտորիայում գտնուող հայ գիւղերը շտապով գաղթեցին հայ հանրապետութեան սահմանը։ Այդ փախստի ժամանակ մթերքների մի մասը նրանք թողեցին իր տեղում, միւս մասը թափեցին ճանապարհին, մի երրորդ մասը բաժին տուին տաճկահայ զօրքին և հազիւ մի չորրորդական մասն ազատեցին ոչնչանալուց։ Բացի այդ, երբեք-չորս ամսուայ ընթացքում պարապած լինելով գաղթով, նրանք զրկեցին գիւղատնտեսութիւնից և գլխաւորապէս աշնանացան ցանքն անելուց։

Այդպիսի կոշմարներից յետոյ, այժմ, երբ բացուել է գարունը, գարնանացանի ժամանակն է, և Դարալագեազի շրջանին նստած Նախիջևանի գաւառի և Շարուրի գաղթականութիւնը «հա՛ց, հա՛ց» է պահանջում։ Մեր գիւղացութեան կէս մասը ոչ ուտելու հաց ունի և ոչ եսրմ ցանքս անելու, որպէսզի եկող տարի կարողանայ իր գոյութիւնը պահպանել։

Ժամանակ է օգնել [illegible] գիւղացութեանը։ Ժամանակ է տալ նրան եթէ ոչ ուտելու հաց, գոնէ սերմացու հացահատիկներ իր գարնանացան ցանքս անելու։ Բայց մեր գիւղացին չգիտէ ո՞ւրտեղից և ում դիմէ։ Ո՞վ պիտի օգնէ նրան, ո՞ւրտեղից ստանալ օգնութեան և մերը պիտի հասնէ այդ օգնութիւնը, որպէսզի գիւղացութիւնը կարողայ իր ցանքը անել։

«Ժողովուրդ» թերթը, որի նշանաձանն է պաշտպան հանդիսանալ ժողովրդի շահերին, կարիքներին և անհրաժեշտ պահանջներին, լիայոյս ենք, կը բարեհաճէ ամփոփել այդ թղթակցութիւնները իր էջերում ի գիտութիւն պատասխանատու իշխանութեան և հիմնարկութիւնների, որպէսզի նրանք բարեհաճեն որքան հնարաւոր է, սերմացու հացնել Դարալագեազի գիւղացութեանը և փրկել նրան եկող տարուայ սովի վտանգից, այլապէս կորուստն անվերականգնելի կը լինի։

Ահա սերմացուի կարօտութիւն ունեցող գիւղերի ցուցակը։

1. Ենկիշայ.—	40	տոն
2. Ապատակ.—	72	»
3. Փոռ.—	35	»
4. Փաշալու.—	67	»
5. Այար.—	34	»
6. Գայլաբլու.—	12	»
7. Սոյլան.—	3	»
8. Բարագլուխ.—	53	»
9. Արփայ.—	55	»
10. Ռինդ.—	40	»
11. Ելփին.—	66	»
12. Թառաթուն	38	»
13. Հէրհէր.—	50	»
14. Հասան գիւղ.—	34	»
Ընդամենը	588	»

ԼՈՒՐԵՐ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Ներքին գործերի մինիստրի երկրորդ օգնական է նշանակուած Հ. Եաղջեան։

◆ Համաձայն Հայաստանի Խորհրդի որոշման, Երևանի աղքատ ժողովրդին յատկացուելու է 570,000 ռ. խնամատարութեան տրամադրութեան տակ, քաղաքի զանազան

*) Գլխաւորապէս Բասէնի, Մուշի և Խարսի գաղթականութիւնը։

մասերում էժանագին ճաշարաններ բանալու համար։

— Երևանի ռուսաց աղջային խորհուրդը քաղ. ինքնավարութիւնից ստացել է 5000 ռ. քաղաքի աղքատ ռուսների համար ճաշարան բանալու։

— Քաղաքի զանազան մասերում՝ Նորքում, Կոնտում և Զորագիւղում շուտով բացուելու են էժանագին ճաշարաններ աղքատ ժողովրդի համար։

Մ ն ի

Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստր Դ. Մելիք Ղարագեօզեանը խնդրել է զեն. Ասատրին, որ Գարեգին Եպիսկոպոսին հնարաւորութիւն տրուի գնալու Անի, տեղեկանալու այնտեղի ընդհանուր դրութեան և թանգարանի մասին։

ՎՐԱՍՏԱՆ

—o—o

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ Ի ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԻ ՄԱՍԻՆ

Հիւանդանոցի բոլոր բաժանմունքներում՝ անդամահատական, ընդհանուր, մասնական, ակուշերական և սուր վարակի հիւանդութիւնների բարակներում հիւանդների ընդունելութիւնն ընդհատուում է ամսոյս 24-ի երեկ. 6 ժամից, բացառութեամբ այնպիսի դէպքերի երբ մերժման դէպքում հիւանդին կարող է մահ սպառնալ, այսինքն, գնդակահարութեան և ուրիշ ծանր վիրաւորուելու դէպքում, սուր թունաւորութեան, արիւնոսութեան, գրիժայի, պաթոլոգիական ծնունդների և ուրիշ դէպքերի, երբ պահանջուում է անյետաձգելի անդամահատութիւն կամ այլ անխուսափելի միջամտութիւն։

Ծանր, անտուն, բայց օթեան ունեցող հիւանդները նոյնպէս ընդունուում են հիւանդանոցի բոլոր բաժանմունքներում։

Բոլոր հիւանդները, որոնք մինչև մարտի 24-ը գտնուում էին հիւանդանոցում, մնալու են և կունենան խնամք մինչև նրանց լիակատար առողջանալը կամ ըստ ցանկութեան դուրս գալը։

Քաղաքային կենտրոնական հիւանդանոցում և նրա բաժանմունքներում ամբուլատոր հիւանդների ընդունելութիւններն ընդհատուում են։

—

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԾԱՌԱՑՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

Հիւանդանոցային քաղաքը միաձայն որոշեց մասնակցութիւն ունենալ գործադուլի մէջ։ Մշակուած է գործադուլի հետևեալ ծրագիրը — բոլոր հիւանդները, որոնք գտնուում են հիւանդանոցում, մնում են տեղերը և նրանք խնամք կըստանան հիւանդանոցի կազմի մէկ երրորդ մասից։ Դեղատներում մնալու են ծառայողների կէսը։ Հիւանդանոցի ախտահանական կամերան, լուացարանը, նորոգութեան արհեստանոցը և պղնձի բաժանմունքը չեն աշխատելու, այլ ունենալու են միմի օրապահներ գոյքերը պահպանելու համար։

Նոր հիւանդների ընդունելութիւնը դադարում է բացառութեամբ շտապ դէպքերի (արիւնոսութիւն, աննորմալ ծնունդների և այլն)։

ԻՆՉ ԱՆԵՆՔ

—

Վերջին ժամանակներս անասելի [illegible]երի հանող թանկութիւնը [illegible]ն ծանրանում է չունևոր [illegible] դասակարգի վրայ, այլ [illegible]սիստ մեր գրական աշխատաւորների վրայ։

Ինչպէս մի ծանր կշռաքար, լեռ քարի նման ճնշում է մեր գրողների սրտերը և հոգեպէս սպանում նրանց։

Նրանք լուռ են, ձայն-ծպուտ չեն հանում և սպասում թերևս լաւ ապագայի...

Սակայն այդ ապագան մութ է և անորոշ. մինչդեռ այդ անտէր «հոգի» խնդիրը օր աւուր ծանրացնում է իր ճնշումը և մահի դռներին մօտեցնում նրանց...

Նրանք հիւծուում են, հիւանդանում և մեռնում ինչպէս «խենթեր», ինչպէս այդ իրաւացի նկատում է մեր յարգելի դերասան՝ Ամօ-Թաբաղեանը, և ապա հասարակութիւնը նոր զարթնում, յանձնաժողովներ ընտրում և փառաւոր թաղումներ կատարում...

Ամեն օր, ամեն ժամ ես լսում եմ մեր գրողների, մեր մտաւոր աշխատաւորների լուռ, երկիւղած, ամօթխած ցաւագները.— Ի՞նչ անենք, սոված ենք...

Այո, նրանք սոված են, միրկ, սակայն ամօթխածութիւնը, ներքին գիտակցութեան հպարտ ինքնահաճութիւնը թոյլ չէ տալիս նրանց իրենց ձայնը բարձրացնելու, հասարակութեանը հակացնելու...

Սակայն ինչ է անում հասարակութիւնը, մեր Գրողների Ընկերութիւնը...

Հասարակութիւնը իր իսկ բաւականութեան համար հազարներ է շպրտում, իսկ Գրողների Ընկերութիւնը զբաղուած է շքեղ յոբելեաններ կազմելով։

Մենք դէմ չենք այդ յոբելեաններին, մենք հակառակ չենք, որ մեր սիրելի, ժողովրդի բանաստեղծին յոբելեաններ են մատուցանում, պատում, երեկոյթներ կազմակերպում, կենացներ պարպում...

Բայց... բայց աստուծի միս և արեան էլ անտես չպէտք է անել. նա քրքրում է, մաշում և այնտեղ մեռնում են «խենթերը» ու դրանց հետ միասին մեր մտաւոր կեանքը, մեր կուլտուրան։ Բայց մինչև Ե՞րբ։ Ժամանակ է ուշադրութիւն դարձնել և մեր գրողների վրայ ընդհանրապէս. հետաքրքրուել նրանց արդի կացութեամբ և օգնութեան ձեռք մեկնել նրանց։

«Ինչ անենք», ասում են նրանք լռութեամբ և մէկը միւսի հետևից մեռնում, մինչդեռ դրանց հետ էլ շատ անգամ մեռնում մեր անյայտ տաղանդները։

Մենք ունենք Հայ Գրողների Ընկերութիւն, որի բարոյական և իրաւական պարտքն է այս ճգնաժամային օրերին հանդէս գալ և իր հուժկու ձայնը հնչեցնել. սակայն նա կարծես մի ինչ-որ ուժից դրդուած, մեռելութեան է դատապարտուած և ոչ մի քայլ չէ անում այդ սուր կարիքը վերացնել իր իսկ անդամների, գրողների վիճակը թեթևացնելու համար։ Փող չկայ, առարկում է Հայ Գրողների Ընկերութիւնը և վերջակէտ դնելով իր պարքը աւարտած համարում.

Բայց մի՞թէ դժուար է այդ «անիծեալ փողը գտնելը, մի՞թէ հնարաւոր չէ փողը ճանապարհը գտնելը։ Չէ՞ որ կարելի է ներկայացումներ տալ, երեկոյթներ կազմել, կոչ անել հասարակութեանը և... և քիչ շատ տանելի դարձնել հայ թշուառ գրողների նիւթականը։

Հրապարակի վրայ ենք դնում այս ցաւոտ, խիստ անյետաձգելի խնդիրը մասնաւորապէս Հայ Գրողների յարգելի ընկերութեան ուշադրութիւնը դարձնում և աւելացնում. ժամանակ է շարժուել, մեր գրողները՝ «սոված ենք, ի՞նչ անենք» ասելով մեռնում են մէկը միւսի հետևից և իրենց հետ մեռցնում մոխրի տակ թաղուած տաղանդները։

Ժամանակ է։

Բ. Այվազեան

Գ. ՋԱՄԲԱՂԵԱՆՑԻ ԱՆՏԵՂԻ ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—

Մարտի 20-ին, Կ. Հ. Մ. հերթական ժողովում պ. Զ. Զամբաղեանը տրամադրուած լինելով մի կերպ շանթել տողերիս գրողին, հետևեալ երեք անտեղի նկատողութիւնները խօսակցութեան նիւթ դարձրեց.

Առաջ. — Զինամթերքանը ասում է. Կարսի Հայրենակցական Միութեան արդիւնաւոր գործունէութեան մասին հրապարակաւ ճիշտ տեղեկութիւններ տուող չկայ. եղածներն էլ վայրիվերոյ եւ զանազան սխալներով են լինում։ Պէտք է վարչութիւնը պաշտօնապէս յանձնարարէ մէկին, որ մեր գործունէութեան մասին հրապարակաւ տեղեկութիւն տայ հասարակութեանը, որ իմացուի, թէ վարչութիւնը բարեխղճաբար կատարում է իր վրայ դրած պարտականութիւնը։

Պատասխանում ենք. Եթէ պ. Զամբաղեանը բարեկամական աչքերով կարդացած լինէր «Ժողովրդի Ձայն»-ի հետևեալ №№-ները՝ 86, 11, 15, 19, 20, 21, 25, 33, 36 և 37, այն ժամանակ իրաւունք չէր հատարել իրեն «եղած թերթակցութիւնները վայրիվերոյ հատարել և շեշտել, թէ վարչութեան գործունէութեան մասին գրողներ չկան։ Պ. Զամբաղեան, նեղութիւն կրէք կարդալու յիշեալ համարները և կը համոզուէք, որ ձեր նկատողութիւնը բոլորովին անհիմն է և անտեղի։ Ես այդ յօդուածներով շարունակ խրախուսել եմ վարչութեան անդամներին և միշտ գոհութիւն եմ յայտնել նրա արդիւնաւոր գործունէութեան մասին։

Երկրորդ. — Ես առաջարկել էի («Ժող. Ձայն» № 59) վարչութիւնից ընտրուած նուէրներ հաւաքող կոմիսիային, որ հակէ ժողովրդից հաւաքած նուէրները օրինաւոր ճանապարհով մուտք գրուի ժապաւինեալ ելից ու մտից մատեանում և օրինաւոր փաստաթղթերով հաստատուի ելքն ու մուտքը։ Պ. Զամբաղեանը իմ այս առաջարկութիւնը անպատուաբեր է համարում վարչութեան համար։

Պատասխան. Այստեղ ոչ մի տառ անպատուաբեր չէ. հաշուից փախչելն է անպատուաբեր։ Ես գրաձեալ կրկնում եմ, որ իմ առաջարկութիւնն անհրաժեշտ է։ Ամեն մի օրինաւոր հիմնարկութիւն այդպէս է վարուում դրամական հաշիւների վերաբերութեամբ և ամեն տեղ նշանակուած կոնտրոլներ կան և հաշիւները ստուգող մասնախմբեր։ Սա մի տարրական ճշմարտութիւն է և ընդունուած կարգ ու կանոն, բայց չգիտեմ ինչու պ. Զամբաղեանը դիտմամբ անգիտակից է ձևանում և իր վրայ հակողներ նշանակելը անպատուաբեր համարում։

Երրորդ. Ես իմ «երկու ամիս էլ համբերեցէք» յօդուածում (Ժող. Ձայն № 53) երկու ամիս ժամանակ էի նշանակել հայրենիք վերադառնալու համար։ Հ. Զամբաղեան, այստեղ ոչ եղեռնագործութիւն կայ և ոչ մի սոսկալի ոճիր, և զարմանում եմ ձեր վրայ, որ այսպիսի չնչին բանը դիտմամբ մատի փութաթան էք շինում և, որ ցաւալին է, ժողովի հարց դարձնում։ Զանազան շրջապատող հանգամանքներ աչքի առաջ առնելով, ես երկու ամիս ժամանակ եմ նշանակել. սակայն ինչ յանցանք է։ Աստուած տայ, որ 15 օրից յետոյ Կարս մտնենք. չուզողի երկու աչքն էլ կուրանայ։ Ես ինքս էլ փախստական եմ և կորցրել եմ բոլոր եղած-չեղածը և աւելի շատապում եմ Կարս մտնել ու իմ աւերուած բունը վերանորոգել։ Ամենից զարմանալին այն է, որ, որպէս թէ, գաղթականները շատ անհանգիստ են անում պ. Զամբաղեանին և բացատրութիւն պահանջում, թէ ինչ հիման վրայ մեզ երկու ամիս էլ պիտի այստեղ պահէք։ Ինչու այդ բողոքող գաղթականները ինձանից չեն պահանջում բացատրութիւնը, որպէս յօդուածագրի, այլ դիմում են միայն պ. Զամբաղեանցին։ Սա էլ հանելուկ է։ Ոչ, պ. Զամբաղեան, այս չնչին հարցը զուր ուռեցնում էք. ձեր միակ դիտաւորութիւնն է շանթել ինձ և զուրս բերել, որ ես «անճիշտ տեղեկութիւններ եմ տալիս և գաղթականների մէջ յուզմունք առաջ բերում։ Ուրեմն այդպիսի վարպետութեամբ ուզում էք ինձ հասկացնել, որ այսուհետև Կ. Հ. Մ. մասին ոչինչ չգրեմ. կամ գրածներս կարդալ վարչութեան ժողովում և հաւանութիւն ստանալուց յետոյ տպագրութեան տալ։ Ներեցէք, պ. Զամբաղեան, ոչ ոք իրաւունք չունի իմ գրիչը հսկողութեան տակ դնելու։ Ես ազատ թղթակից եմ և լիակատար իրաւունք ունեմ իմ տպաւորութիւնները հրապարակ հանել այնպէս, ինչպէս ես եմ հասկանում և ոչ այնպէս, ինչպէս պ. Զամբաղեանը։

Ես 44 տարի է, ըստ իմ կարեաց, իմ բազմաթիւ յօդուածներով ծառայել եմ հայ գրականութեան և դեռ մինչև յայսօր մի հերքում չեմ կարդացել իմ գրածների մասին։

Ես ոչ ոքից կախում չունեմ, դիմակաւոր մարդ չեմ, կշեռքի ծանր կողմը կանգնող չեմ, վարագոյրի յետևից խօսող չեմ, երկու աթոռի վրայ նստողներից չեմ, «տեղը եկաւ՝ հայ է նա, տեղը եկաւ՝ այլազգի» այդ գարշելի տիպերից էլ չեմ, ուրեմն էլ ինչու պիտի իմ ազատ գրիչը փնել զանազան Զամբաղեանցների քմահաճոյքների տակ։ Ես գրում եմ ազատ և ազատօրէն յօդուածի տակ պարդ ճակատով ստորագրում եմ՝

Սարիբեկ Տեր-Միրիսեդեկեան

ԳՐԱԿ.-ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ.

ԹԱՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՀԵՐ

Գ.

Ժողովրդական թատրոն

Հայ իրականութեան կուլտուրական կեանքում ամենից խախուտ հիմքերի վրայ դրուած է ժողովրդական թատրոնի գաղափարը. մի հանգամանք, որ աւելի քան ուշադրութիւն պիտի գրաւած լինէր այն շարքերում, որոնք խաղում են թատրոնի ընդհանուր յատակագիծը։

Անհրաժեշտ է անժխտելիօրէն հաշուել այն մտքի հետ, որ իւրաքանչիւր հասարակական գործի հիմք՝ ժողովրդի, մասսայի միջից պէտք է սկսել և արմատ ընդունել միմիայն այն ատորին շրջանը, որից ծնունդ են առնում բոլոր արուեստներն ու արհեստները։

Այսպիսով, ուրեմն, քանի որ առաջին գործը լինելու է այնպիսի մի էլեմենտի հետ, ինչպիսին է գռեհիկ, տակաւին անկազմակերպ մասսան, պէտք է լինել գերադանցապէս զգոյշ և ծայրայեղօրէն զգուշանկատ, այլապէս աննշան մի շեղումն անգամ առիթ կարող է լինել կատաստրոֆիկ անակնկալների, որոնք անխուսափելիօրէն յանգելու են ողբերգական վախճանի և կունենան այնպիսի հետևանքներ, որոնց շտկումը պահանջելու է ոյժերի գերագոյն լարումն։

Ինչպէս են կիրառուում մեր դերասանական աշխարհում այս էլեմենտաւոր ճշմարտութիւնները....

Կարծում ենք՝ բոլորի կողմից միայն մի արժանաւոր պատասխան կայ, որ հաւաքական բողոքով պէտք է արտայայտուի՝ «Արշինմալ-ալան»...

Այո, ժողովրդի սրտում ցանել են այն սերմը, որի պտուղներն այսօր սատանում ենք նաև ինտելիգենցիայի և բուրժուական օթեակներից, առանց հաշուի առնելու վերնասարտների վայնասունները ու ոռնոնական բառաչները, որոնք անպակաս են հայկական գրեթէ բոլոր ներկայացումներին։

Եւ այսպէս էլ կը շարունակուի այնքան, որքան ժամանակ օպերետների այդ վուլգար հերոսներն իրաւունք կունենան ոտք դնելու նաև այն բեմի վրայ, որը թէկուզ կոչուած լինի հասարակութեան գեղեցիկ պահանջներին ծառայելու համար։ Չէ՞ որ այստեղ «Մալ-ալանի» ռանվիրանատանում է իր ցանած սերմի պտուղը, որ մի օր ոգևորութեան ատաւածային մոմենտում այնքան հանդիսաւորութեամբ ու փքուածութեամբ լցրել է մասսայի վիզն գատարկ անկիւնները։

Նախ և առաջ բեմը պէտք է հնարկել ախտահանութեան, ազատելով այդ ՀԱՍԱԿԱՐ և արդէն վարակուած տարրերից, որ զոնէ հնարաւորութիւն լինի պահպանել մի վայր, որտեղ յամենայն դէպս շեշտուելու է «Արշինի» խստաս բացակայութիւնը, ապա նոր սրա շուրջը հիւսել մի նոր, բոլորովին իւրայատուկ և հիմնաւորապէս թարմ գործ, ժողովրդական գործ։

Ինչպէս շեշտեցինք, բուն ժողովրդից է, որ ծնուելու է, ի շարս այլ արուեստների, հայ թատրոնը։ Մասսան առանց նախապատրաստուելու չի մարսի ոչ «Համլէտը» և ոչ նոյն իսկ «Հին Աստուածները» ու «Կայսրը», իսկ մեզանում թատրոնի սկիզբը դրուել է հենց Շեքսպիրի, Շիլլերի և Իբսէնի գործերով։ Բաւական է աչքի անցնել Ադամեանի բեմերտուարը, որպէսզի համոզուել, թէ ոչքան հակառակ ծայրից է սկսուել մեր թատրոնական շէնքի կառուցումը։ Մեր հասարակութիւնը նմանում է նորածին մանկան, որին առաջին իսկ վայրկեանից կամենում են ուտեցնել բիշտեկս կամ շաքարահաց։

Եթէ ընդունենք անգամ, որ մենք ունենք հատուածներ, շերտաւորումներ, այնուամենայնիւ ժողովրդական թատրոնի բացը շեշտուած է ամենախիստ, ամենավառ երանգներով, և այդ բացը չպէտք է փարատուի «Մալչինների» կամքով, «Մաշտոցների» կրթութեամբ։

Ժամանակ է հիմնայատակ անելու այդ անարխիան և ջախջախելու բեմական այն տականքների նիւթական ախորժակը, որ աւերում է իւրաքանչիւր գեղեցկի գիտակցութիւն, այլանդակելով արուեստների սրբութիւն-սրբոցը, հասարակական ըմբռնողութիւնն ու էստետիկան։

Ամբողջ տաս տարի է, որ Զուբալովի անուան տանք դրուել է ժողովրդական թատրոնի «հիմքը», սակայն ինչ է տարուել այն ուղղութեամբ, որի համար պէտք էր աշխատանք չժուժկալել... Դժբախտաբար գործը հասկացուել է միմիայն ներկայացումներ կազմակերպելու մէջ, և այդքան... Տաս տարի շարունակ կրկնուել է «Դաւաճանութիւնն» ու «Ցռ երթասը», և ոչ մի անգամ չլսուեց այնպիսի մի կոչ, որով ժողովրդական գործի շուրջն ազգարարուէին բոլոր նրանք, որոնք իսկապէս շահագրգռուած են համապատասխան առաքելութիւններով, մինչև «Մալ-ալանան» դարն եկաւ և սուզեց իր տակ նաև «Դաւաճանութիւնն» ու «Ցռ երթասը»։

Այսօր անկման նախօրեակումն ենք. Ժողովրդական Տան թատրոնական աթոռները բռնում են միայն երկու շարք լրագրավաճառներ, որոնք սրտատրոփ սպասում են «մալչինների» պրոցէսներին, որ ծայր տան իրենց լիտի արարքներին ու արտայայտութիւններին։

Հարկաւոր է լուրջ խորհել և գործին մօտենալ ամենայն երկիւղածութեամբ. ժողովրդի բեմը փոքրաքան չէ, որպէս զի անկացողը մարզուի կամ համեմատուի միւս բեմերի դերասանների հետ, բեմիսհօրելու սովորի կամ իր հոգեկան պահանջներին բաւարարութիւն տայ. այլ նա մի պլատֆորմա է, ուր կոչուողն իրեն զգալու է ամենապատասխանատու դերում, որ արտայայտուելու է բուն աշխատանքի և անդուլ ջանքերի միջոցով։

Ժողովրդական թատրոնը պատասխանատու է ոչ միայն իր, այլև թատրոնական ընդհանուր դեֆիկտների համար. նա ունենալու է ամենից առաջ ժողովրդական բեմերտուար, առաւելապէս ինքնուրոյն, սեփական, հասկանալի և գեղեցիկ կեանքից, ապա չպէտք է հայեացքն ուղղի դէպի մի «արտիստական» բեմ, որի անօրինակ օրինակով էլ հնարաւորութիւն ունենայ զեկավարուելու, այլ նոյնիսկ, ընդհակառակը, ինքն է, որ զեկավարելու է թատրոնական ամբողջ մթնոլորտը՝ որպէս հիմքն և ակզբնապատճառը իսկական թատրոնի գոյութեան։

Գ—է

ԱՌԵՒՏՐԱ-ԱՐԴ. ԿԵԱՆՔ

Դիլիջանի բանտարկեալները

Հայոց երկաթուղիների կառավարիչ ինժ. Օգանեզովը կառավարութեանը ներկայացրել է մի զեկուցում հայկական երկաթուղու ներկայ դրութեան մասին։ Զեկուցանողը ցոյց է տուել երկաթուղու անբաւարար դրութիւնը՝ նրա երկար ժամանակ վերանորոգութեան բացակայութեան պատճառով և նշել է, որ եթէ մօտիկ ժամանակներում միջոցներ չեն ձեռնարկուի հին շալակները նորերով փոխարինելու, այն ժամանակ, կարճ ժամանակից յետոյ, երկաթուղու շարժողութիւնը բոլորովին պէտք է դադարեցնուի։

Այդ տոթիւ հայ տեխնիկների շրջանները շտապով մշակում են այդ հարցը, օգտագործելու Դիլիջանի անտառները երկաթուղու շալակներ պատրաստելու համար։

—

Պաշտօնական բորսայի բացումը

Թիֆլիսում տեղի ունեցող ֆոնդերի և դիվիդենտների արժէքների և օտար վալիւտաների յաճախակի համաձայնութեանց գալու պատճառով, Թիֆլիսի Բորսային Կոմիտէն վերանորոգում է իր գործողութիւնները և ճանաչում է որպէս պաշտօնական բորսա, որպէսզի համաձայնութիւններին տայ կանոնաւոր ընոյթ և հասարակութեանը պաշտպանի հնարաւոր չարաշահութիւններից։

Բորսային կոմիտէն դիմել է Թիֆլիսի բանկերի կոմիտէին խնդրելով յայտնել իր կարծիքը, թէ որքան ցանկալի է համարւում Բորսայի բացումը։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԳԻԱ

Հրատարակիչ՝ Հայ Ժողովրդական Կուսակցութիւն

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՌՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՆՏՈՆ ՄԱՅԻԼԵԱՆԻ

ԻՆՁ ՄԻ ԽՆԴՐԻՐ

մենակը՝ հայերէն և ռուսերէն տեկստով, բանաստեղծի լուսանկարով։

ԳԻՆՆ Է 3 ՌՈՒԲԼԻ.

Ծախւում է ամեն տեղ. պահեստը Սուդանաճեանի երաժշտախանութում։

(ա.օ.) Թում։ 5—2

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՀԱՆՐՈՒԱԳԱՀԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Հայերի մէջ առևտրական կրթութիւն տարածող Կովկասեան ընկերութեան։

Նիկոլայևսկի № 36։

0—68 Տնօրէն Դ. Կ. Տեր-Դաւթեան

„ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՁԱՅՆ"-Ի

դրասենեակում վաճառւում է նրա հրատարակութեամբ լոյս տեսած

ԳԷՈՐԳ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

ՋԵՄՍՏԻՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ և ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ

ԳԻՐՔԸ

Գինը 50 կոպէկ։

Դիմել դրասենեակ՝ Головинскій пр. № 41. 0—37

„ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ"

Գրական, արուեստագիտական, երաժշտական պատկերազարդ հանդէս

Խմբագրութեամբ ԳԱՐԵԳԻՆ ԼԵՒՈՆԵԱՆԻ

Թիֆլիսում

Լոյս տեսած է 7-րդ եւ 8-րդ գրքերի բաժանորդագրութիւն

ԱՄԵՆ ՏԵՂ 50 ՌՈՒԲԼԻ

(Միայն 7-րդ գրքի բաժանորդագինը 30 ռ.)։

Թիֆլիսում կարելի է բաժանորդագրուել «Գիր» գրախանութում, օտար տեղերից դիմել՝ Тифлисъ, редакція „Техарвестъ".

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. «Գեղարուեստի» առաջին, երկրորդ և երրորդ գրքերը վաղուց սպառուած են. չորրորդ գրքից մնում են սակաւաթիւ օրինակներ, որոնց հատը վաճառւում է 15 ռուբլով, հինգերորդ գիրքը Վենետիկից ստացուելուն պէս վաճառուելու է 20 ռուբլով, վեցերորդ գիրքը 30 ռուբլի։ Խմբագրւում են եօթներորդ և ութերորդ գրքերը։ Խնդրւում է աշխատակիցներին իրենց նիւթերն ուղարկել մինչև մայիսի 1-ը։ 3—3

Տպարան «Մամուլ»—կապալ. Մ. Էփրիկեան և Յ. Մայիլեան։ Լորիս-Մելիքեան փող., № 22.